

Sint-Janshospitaal
28.10.22 – 05.02.23

Oog in oog met de Dood

Hugo van der Goes,
oude meesters, nieuwe blikken.

B
Musea
Brugge

Inleiding

Op 28 oktober opent in het Sint-Janshospitaal een nieuwe toptentoonstelling voor Musea Brugge: 'Oog in oog met de Dood. Hugo van der Goes, oude meesters, nieuwe blikken'. De tentoonstelling stelt Hugo van der Goes' meesterwerk 'De dood van Maria' letterlijk en figuurlijk centraal. Het zopas volledig gerestaureerde topstuk vormt dé inspiratiebron voor een vernieuwende tentoonstelling met zo'n zeventig werken, uit eigen collectie en bruiklenen van over heel Europa.

'De dood van Maria' is een van de belangrijkste werken in de wereldbepaalde collectie Vlaamse primitieven van Musea Brugge. Het is een meesterwerk, een absoluut topstuk dat beroert, inspireert en doet nadenken. Dat was zo in de vijftiende eeuw, maar ook vandaag werkt het tafereel nog steeds intrigerend. Die universele beleving van het topstuk vormt de basis van de tentoonstelling. Hoe is het mogelijk dat een werk vijf eeuwen na creatiedatum nog steeds universele verhalen en dus herkenbare thema's oproept? Deze vernieuwende tentoonstelling biedt het antwoord.

Restauratie en onderzoek

Tussen 2018 en 2022 onderging 'De dood van Maria' een intensieve restauratie, onder leiding van Griet Steyaert en met de medewerking van Marie Postec. Het resultaat is verbluffend. De prachtige karakterkoppen van de apostelen, de architectonische setting en het verrassende kleurenpalet zijn waarneembaar als nooit tevoren. Vooraleer het meesterwerk terug in de permanente opstelling van het Groeningemuseum wordt geplaatst, verdient het gerestaureerde werk een centrale plaats in een expositie.

Niet alleen de actuele restauratie van het kunstwerk nodigde uit tot een tentoonstelling. Recent is ook veel onderzoek gebeurd naar de stijl van de kunst en iconografie van de werken van Hugo van der Goes, zijn tijdgenoten en navolgers, en naar werken gerelateerd aan 'De dood van Maria'. Musea Brugge wil deze up-to-date kennis nu met het grote publiek delen: vertrekkende vanuit de eigen collectie, aangevuld met sprekende kunstwerken in bruikleen én op een vernieuwende manier gepresenteerd.

70 topstukken samengebracht

'Oog in oog met de Dood' plaatst 'De dood van Maria' letterlijk en figuurlijk in het midden. Daarrond ontvouwen zich traditionele én nieuwe verhalen die het schilderij vertelt. We nodigen de bezoekers uit om hun eigen wandelparcours rondom het werk spontaan uit te tekenen. Zes invalshoeken spelen een begeleidende en verdiepende rol. Het tentoonstellingsparcours is niet dwingend, maar nodigt uit om vrij te bewegen tussen de tentoongestelde kunstwerken en thema's.

Meer dan 70 veertiende-, vijftiende- en zestiende-eeuwse kunstobjecten, topstukken uit eigen collectie en samengebracht van over heel Europa, kleden elke invalshoek in. Schilderijen van onder meer Hugo van der Goes, Hans Memling, Petrus Christus, Geertgen tot Sint-Jans, Jan Provoost en Albrecht Bouts flankeren sculpturen, manuscripten en devotionele gebruiksvoorwerpen. Bepaalde kunstwerken zijn uitgekozen als 'drivers'. Ze verduidelijken in een oogopslag de betekenis van de invalshoeken en de introruimte die ze inkleden. Naast deze kunstwerken verbreden ook vijf Nieuwe Meesters de kunst- en cultuurhistorische betekenis van 'De dood van Maria'.

Vijf Nieuwe Meesters

Het schilderij van Van der Goes wordt in de tentoonstelling vanuit vijf hedendaagse interpretaties en invalshoeken ontleed, bevraagd en geïnterpreteerd. Vijf 'Nieuwe Meesters' – schrijvers, theatermakers, kunstenaars – spelen een sleutelrol in het tentoonstellingsverhaal. Zij leiden elk een invalshoek in vanuit hun eigen oogpunt, vanuit hun persoonlijke verhouding tot 'De dood van Maria' en hun professionele en individuele belevingswereld. De Nieuwe Meesters creëren een hedendaagse dialoog met 'De dood van Maria' én met de bezoekers.

Berlinda De Bruyckere (1964), Belgisch topkunstenaar met tal van binnen- en buitenlandse exposities in gerenommeerde musea op haar palmares

Ivo van Hove (1958), theater- en operaregisseur, tevens directeur van het Internationaal Theater Amsterdam. Hij werkte al samen met verschillende internationale topnamen, waaronder David Bowie voor de musical Lazarus.

Anne Teresa De Keersmaeker (1960), één van de meest gelauwerde choreografen en dansers uit ons land. Oprichter van het wereldbepaalde gezelschap Rosas, en inspiratiebron en mentor voor dansgezelschappen van over de hele wereld.

Ilja Leonard Pfeijffer (1968), Nederlands dichter en auteur van best-sellers als 'Grand Hotel Europa' en 'La Superba', waar hij de Libris Literatuurprijs voor ontving.

Sholeh Rezazadeh (1989), jonge Iraans-Nederlandse schrijfster en dokter. Met haar debuutroman 'De hemel is altijd paars' viel ze op in de internationale literatuurwereld en won ze verschillende prijzen.

Vijf invalshoeken en een intro

Intro: Hugo van der Goes

De historische informatie over Hugo van der Goes is erg schaars. Naast enkele archiefdocumenten zijn er een handvol vroege, verhalende bronnen. Eén bron – de oudste – en eerste driver in de tentoonstelling, springt meteen in het oog: ‘De kroniek van het Rood Klooster’ uit de zestiende eeuw. Volgens die getuigenis kende Hugo van der Goes in de laatste jaren van zijn leven in het klooster een mentaal moeilijke periode.

De kroniek, die in 1863 – tijdens het hoogtepunt van de romantiek - werd teruggevonden, had een grote invloed op de beeldvorming van de kunstenaar Hugo van der Goes en de interpretatie van zijn werken. Kunsthistorici en historici zijn het er al een hele tijd over eens dat de interpretatie van Van der Goes als kunstenaar met een getormenteerde geest foutief is. Toch blijft deze mythe overeind. De introductie van de tentoonstelling belicht deze geschiedschrijving rond de persoon en het oeuvre van Van der Goes.

Emile Wauters, Hugo van der Goes in het Rode Klooster, 1872, olieverf op doek
Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, 2519

Afscheid

Inleiding door Sholeh Rezazadeh

De wandeling doorheen de tentoonstelling leidt via - en rondom - 'De dood van Maria' naar een eerste invalshoek met als thema 'afscheid'. De rouw om een overledene is van alle tijden en werd in de vijftiende eeuw net zo intens beleefd als vandaag. In de tijd van 'De dood van Maria' baden nabestaanden voor hun geliefden en gebruikten daarbij rituelen in de hoop het zielenheil van de overledene op een zo positief mogelijke manier te beïnvloeden.

Een passend voorbeeld hiervan komt uit de collectie van de Openbare Bibliotheek Brugge en is eveneens een driver in de tentoonstelling: 'Obsequiale van Jan de Witte'. Dit traktaat beschrijft hoe een dodenmis voor bisschoppen zou moeten verlopen en gaat vooraf aan een persoonlijke brief aan Jan de Witte. Op een volbladminiatuur wordt de geestelijke knielend voor de gekruisigde Christus afgebeeld.

Omgeving Simon Bening, Bisschop Jan de Witte geknielend voor de gekruisigde Christus, in Nicolas Bureau, Obsequiale Jan de Witte, circa 1530-1540, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge en Musea Brugge, Ms. 768

Zin

Inleiding door Berlinde De Bruyckere

'De dood van Maria' geeft ons een idee van de stervensrituelen in de late middeleeuwen. Zo was het een gebruik om een gewijde, brandende kaars in de handen van de stervende te plaatsen. Zulke rituelen, die zin proberen te geven aan de dood, blijven ook vandaag heel actueel en worden overal ter wereld op verschillende manieren beleefd.

Het lijdt bovendien geen twijfel dat er van 'De dood van Maria' een spirituele kracht uitgaat. Het schilderij nodigt uit tot contemplatie, tot innerlijke beschouwing. Onbetwiste drivers in deze invalshoek zijn de topwerken 'Johannes in de wildernis' van Geertgen tot Sint-Jans (Berlijn, Staatliche Museen, Gemäldegalerie) en 'Van Nieuwenhove-diptiek' van Hans Memling (Musea Brugge).

Geertgen tot Sint Jans, Johannes in de wildernis, circa 1480-1490, olieverf op paneel
Berlijn, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin, 1631

Hans Memling, Diptiek van Maarten van Nieuwenhove, 1487, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0178.I

Maria icoon

Inleiding door Ilja Leonard Pfeijffer

Onder invloed van de Kerk ontwikkelde Maria zich tot de superster van de christelijke, religieuze iconografie. De veelvuldige artistieke interpretaties van Maria liegen er niet om. In de late middeleeuwen verbeeldden kunstenaars Maria steeds vaker als een menslievende en toegankelijke figuur. Was Christus goddelijk, dan stelde men Onze-Lieve-Vrouw graag voor als de menselijke Moeder Gods. De verering van Maria betekende ook eerherstel voor de vrouw, die werd beschouwd als schuldig aan de erfzonde. Door de komst van haar zoon verloor Maria de mens van de erfzonde.

De dood van Maria inspireerde niet alleen kunstenaars. Het onderwerp speelde een belangrijke rol in het christelijke geloof. Iedere stap in het leven van Onze-Lieve-Vrouw kreeg de volle aandacht. Dat geldt ook voor de manier waarop de Heilige Maagd met haar dood omging. In de apocriefe verhalen over Maria's dood is de angst voor de dood afwezig. De nadruk ligt vooral op sterven als verlossing en de hoop op een hemelse toekomst in aanwezigheid van God. Het laat vijftiende-eeuwse retabelfragment van het Maria-altaar van de Onze-Lieve-Vrouwebroederschap van Den Bosch uit het Rijksmuseum, Amsterdam, is een van de meest uitmuntende voorbeelden van de wijze waarop elementen van het Mariaverhaal uit de 'Legenda Aurea' visueel werden vertolkt en fungeert dan ook als driver in de tentoonstelling.

Adriaen van Wesel, Het Sterfbed van Maria, fragment van het Maria-altaar van de Onze-Lieve-Vrouwebroederschap te Den Bosch, circa 1475-1477, eik
Amsterdam, Rijksmuseum, BK-NM-11859

Beleven

Inleiding door Ivo van Hove

Hoe heeft het thema van het sterfbed van Maria in de loop van de tijd visueel vorm gekregen? En hoe kwam Van der Goes tot de compositie die we nu nog steeds kunnen bewonderen? 'De dood van Maria' wordt niet alleen in een picturale traditie geplaatst, maar wordt ook in een bredere, deels immateriële, culturele context gesitueerd.

De vijftiende-eeuwse mens was op verschillende manieren vertrouwd met de religieuze verhalen, en dus ook met het sterfbed van Maria. Via de liturgie en de mis, maar ook via processies, toneel en beeldende kunsten, zoals schilderijen, prenten en sculpturen. Een interessant voorbeeld hiervan zijn de zeven Bliscappen van Maria, een cyclus van zeven mysteriespelen, waarvan er tussen 1448 en 1566 jaarlijks één werd opgevoerd na afloop van de Ommegang in Brussel. 'Die sevenste Bliscap onser vrouwen' gaat over de laatste dagen van Maria op aarde, haar dood en haar hemelvaart. In deze invalshoek plaatst het wetenschappelijke kernteam een schilderij als 'De dood van Maria' binnen deze bredere beeldcultuur.

Gerolamo da Vicenza, Het sterfbed en de tenhemelopneming van Maria, 1488, tempera op paneel
Londen, The National Gallery, NG3077

Virtuoos

Inleiding door Anne Teresa De Keersmaeker

Hugo van der Goes staat bekend om de monumentaliteit van zijn composities, een persoonlijk kleurgebruik en het emotioneel realisme. In 'De dood van Maria' daarentegen ontbreekt een sterk ruimtegevoel, hanteert hij een kleurenpallet dat onaards lijkt en zoomt hij in op de stervende Maria, de twaalf apostelen en de verschijning van Jezus. De toeschouwer lijkt deel uit te maken van het stervenstafereel.

De apostelen verzamelen zich rond het bed maar gaan niet volledig op in hun eigen emoties. In kleine groepjes vervullen ze de rol van aanwezigen rond het sterfbed. In de 'De dood van Maria' heeft Van der Goes een belangrijke stap gezet. In deze context moet de prent van Martin Schongauer, 'Sterfbed van Maria', jaren 1470, worden vermeld. Sommige auteurs beschouwen Hugo van der Goes als de eerste die een dergelijke compositie maakte, anderen beschouwen Schongauer als inventor.

Martin Schongauer, Sterfbed van Maria, circa 1470-1491, gravure op papier
Amsterdam, Rijksmuseum, RP-P-OB-1022

Publieksprogramma

In het kader van de tentoonstelling organiseren we verschillende publieksactiviteiten, waaronder een concert- en podiumprogramma onder de noemer 'Music is my Medicine' in samenwerking met onder meer Concertgebouw Brugge, Cactus Muziekcentrum, VIERNULVIER en KAAP.

- 29.10 Face 2 Face Opening Night i.s.m. De Republiek
- 29.10-6.11 Instaprondleidingen
- 10.10 Music is my Medicine: Susanna Bloem en Mattias De Craene (i.s.m. KAAP en VIERNULVIER)
- 09.12 Music is my Medicine: Performance Briklyoung (i.s.m. Het Entrepot)
- 10.12-11.12 Music is my Medicine: December Dance met Atelier Leon (i.s.m. CC Brugge)
- 03.01-05.01 Kinderworkshop: Oude meester, nieuwe dromen
- 26.01 Music is my Medicine: Cactus (i.s.m. Cactus Muziekcentrum)
- 28.01 Music is my Medicine: Ratas del viejo Mundo (i.s.m. Concertgebouw Brugge)

Praktische informatie

Oog in oog met de Dood.
Hugo van der Goes, oude meesters, nieuwe blikken

28.10.2022 – 05.02.2023

Curator: Sibylla Goegebuer

Locatie

Sint-Janshospitaal
Mariastraat 38
8000 Brugge

Openingsuren

Van dinsdag t.e.m. zondag, van 9u30 tot 17u
Gesloten op 25/12 en 01/01

Tickets en info

museabrugge.be

Beeldmateriaal

Alle beeldmateriaal kan gedownload worden via museabrugge.be/pers

11

Perscontact Club Paradis

Micha Pycke
micha@clubparadis.be
+32 (0)486 680 070

Perscontact Musea Brugge

Tom Deschacht
tom.deschacht@brugge.be
+ 32 (0)498 79 21 66

Publicatie

Aansluitend bij de tentoonstelling verschijnt bij Hannibal Books 'Oog in oog met Hugo van der Goes – Oude meester, nieuwe blik', een prachtig kunstboek over het topstuk 'De dood van Maria'.

De publicatie biedt een inkijk in het tijdloze en hedendaagse karakter van het topstuk en besteedt aandacht aan de iconische waarde van een te ontdekken oeuvre.

Met tekstbijdragen van Matthias Depoorter, Lieven De Visch, Marijn Everaarts, Sibylla Goegebuer, Griet Steyaert en Anne van Oosterwijk.

- 24.5 x 29.2 cm
- 144 pagina's
- Hardcover
- Quadrichromie
- Beschikbaar in het Nederland en het Engels
- ISBN 978 94 6436 672 3
- € 29,95

Over het Sint-Janshospitaal

Het Sint-Janshospitaal is een van de oudste hospitaalgebouwen van Europa, daterend uit midden 12de eeuw. Aanvankelijk waren deze vroege hospitalen geen ziekenhuizen in de moderne betekenis, maar veeleer gasthuizen. Het betrof plekken die onderdak en ook een maaltijd boden aan alle mogelijke gasten in nood: pelgrims, reizigers, kooplui, passanten, daklozen, zieken, bejaarden...

De zogenaamde 'medische zorg' was in de vroegste periode minimaal te noemen, de mentale of geestelijke zorg daarentegen werd door de aanwezige priesters waargenomen. De middeleeuwse ziekenzalen en de daarbij behorende kerk en kapel herbergen vandaag een imposante collectie archiefstukken, kunstwerken, medische instrumenten plus zeven werken van Hans Memling, waaronder het beroemde Ursulaschrijn. Het museum huisvest ook de hospitaal-apotheek en de Diksmuidezolder, waarvan het eikenhouten gebinte tot de oudste en meest monumentale van Europa behoort.

Begin februari 2023, na de tentoonstelling 'Oog in oog met de Dood', sluit het Brugse Sint-Janshospitaal de deuren voor een grondige herinrichting. Het museum wordt gerestyled en krijgt een vernieuwde permanente collectiepresentatie. Vanuit universele thema's worden relevante, actuele en prikkelende verhalen verteld, over onze collectie, de historische hospitaalsite - met o.a. de oude apotheek en kruidentuin - en (zorg)geschiedenis. Het vernieuwde museum wordt een plek die tot het hart zal spreken. Het nieuwe Sint-Janshospitaal opent de deuren in het najaar van 2023.

Over Musea Brugge

Musea Brugge verbindt zijn rijke en veelzijdige collectie met mens en maatschappij, met verleden, heden en toekomst. Musea Brugge geniet internationale bekendheid wegens haar rijke collecties, en specifiek voor de hoogstaande verzameling 15de- en 16de-eeuwse topwerken afkomstig uit de Zuidelijke Nederlanden.

In 2022 duidde de Vlaamse Regering Musea Brugge aan als nieuwe cultureel-erfgoedinstelling. Die titel wordt gegeven aan collectiebeherende organisaties met een cultuur-erfgoedwerking op internationaal niveau. De internationale aanduidingscommissie prees onder meer de collectie, internationale uitstraling en het collectie- en publieksbeleid van Musea Brugge. Met deze aanduiding is Musea Brugge een vlaggenschip van het Vlaamse cultureel erfgoed geworden en neemt het - samen met de twee andere Vlaamse cultureel-erfgoedinstellingen M HKA en KMSKA - een voorbeeldrol op voor het Vlaams cultureel-erfgoedveld.

Objectlijst

CENTRAAL

Hugo van der Goes, De dood van Maria, 1475-1482/83, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, 0000.GRO0204.I

INTRO

Emile Wauters, Hugo van der Goes in het Roode Klooster, 1872, olieverf op doek
Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, 2519

Gaspar Ofhuys, Kroniek van het Roode Klooster (Originale cenobii Rubee vallis in Zonia), 1509-1513, papier
Brussel, Koninklijke Bibliotheek van België, Ms. II 480

MARIA ICOON

Anoniem (Brussel), Retabelfragment van een aankondiging aan Maria van haar dood, circa 1500-1525, eik
Loppem, Kasteel van Loppem, Stichting Jean van Caloen

Anoniem (Duitsland?), Voorstelling van een Scala Salutis gecombineerd met een Strijd om de ziel, 14e eeuw, pentekening op perkament
Enschede, Rijksmuseum Twenthe, 0008

Anoniem (Mainz?), Middendeel van een triptiek met het Sterfbed en Kroning van Maria, circa 1375-1400, ivoor
Maastricht, Collectie Bonnefanten, Bruikleen Stichting Collectie Neutelings, 1005423

Anoniem (Brugge), Maria met kind (oostwand graf AVII), 14e eeuw, baksteen, pleister, perkament
Brugge, Raakvlak, BR83-84/SJJH/AVII

Anoniem, Polyptiek met Maria en scènes uit haar leven, 1426-1500, ivoor, hout
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0221.VIII

Anoniem (Brugge), Gekruisigde Christus (westwand graf AVII), 14e eeuw, baksteen, pleister, perkament
Brugge, Raakvlak, BR83-84/SJJH/AVII

Anoniem (Midden-Engeland), Hemelvaart van Maria, circa 1475-1500, albast met resten van polychromie
Maastricht, Collectie Bonnefanten, Bruikleen Stichting Collectie Neutelings, 1004747

Anoniem, Reliekschrijn van de familie De Beer, 17e - 19e eeuw, hout, zilver, glas
Brugge, Musea Brugge, V.2021.0028

Adriaen van Wesel, Het Sterfbed van Maria, fragment van het Maria-altaar van de Onze-Lieve-Vrouwebroederschap te Den Bosch, circa 1475-1477, eik
Amsterdam, Rijksmuseum, BK-NM-11859

Anoniem, Voile van Maria in een neogotisch reliekschrijn, 15e (?) en 19e eeuw, linnen, perkament, glas, satijn, hout
Luik, Trésor de la cathédrale de Liège

Anoniem, Schild van een koorkap met voorstelling Sterfbed van Maria, circa 1500-1525, linnen, zijde, gouddraad
Amsterdam, Rijksmuseum, Legaat van A.M.L. Klinger, BK-NM-12027

Anoniem (Noordoost en Midden-Frankrijk en Vlaanderen), Paxtafel met Maria en Kindje Jezus op de maansikkel, circa 1400-1450, ivoor
Brugge, Schatkamer van de Sint Salvatorskathedraal

Bernard van Orley, Polyptiek met het leven en de dood van de Heilige Maagd, 1520, olieverf op paneel
Brussel, Archief en Kunstpatrimonium OCMW Brussel, T.001

Houtsnede met Maria en Kindje Jezus op de maansikkel, in Hugo Janszoon van Woerden (geprint), Leven van Maria die ghebenedide moeder ons heren ihesu cristi (Leven van Maria, moeder van onze Heer Jezus Christus), 1500, houtsnede op papier
Amsterdam, Allard Pierson, Universiteit van Amsterdam, OTM: Ned. Inc. 41

AFSCHEID

Anoniem (Brabant?), De heilige Christoffel, ca. 1500-1534, eik
Leuven, M – Museum Leuven, C/98

Anoniem, De heilige Christoffel, na 1775 (naar origineel uit ca. 1423), houtsnede op papier
Mannheim, Kunsthalle Mannheim, GK8652

Jan Provoost, Tweeluit met de Kruisdraging en een portret van een minderbroeder, 1522, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0191.I

Anoniem, Memento mori-kraal, 1500-1549, ivoor
Antwerpen, Museum Mayer van den Bergh, MMB.0453

Volbladminiatuur met de Dood, in Anoniem, Latijns Getijdenboek, eind 15e eeuw, perkament
Brugge, Archief Grootseminarie Brugge, Ms. 67/31, fol. 90v

Volbladminiatuur met de Dood, in Anoniem (Tours?), Getijden- en gebedenboek, circa 1475-1500, perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Ms. 322, f. 95v

Meester(s) van de Haarlem Bijbel, Volbladminiatuur met Laatste Oordeel, ca. 1460-1470, in Getijden- en gebedenboek, ca. 1470-1480, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Ms. 674, f. 132v

Volbladminiatuur Maria op de maansikkel en een aflaatgebed aan Maria, in Heinrich Seuse (vert. Geert Grote), Getijden- en gebedenboek, circa 1503-1515, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Ms. 327, f. 184v-185r

Anoniem, Kopie van een aflaatbrief van Onze Lieve Vrouw van Hulsterloo, 1474, inkt op perkament, Brugge, Stadsarchief Brugge, Oud Archief nr. 524 Gilde Hulsterloo

Anoniem, Laatste Oordeel met de zeven hoofdzonden en de zeven werken van barmhartigheid, 1490-1500, olieverf op paneel
Antwerpen, Maagdenhuis Museum, Stad Antwerpen, 134

Peter van Os (geprint), Dat Sterf-Boeck (Ars Moriendi) / Dit boeck is gheheyte[n] dat sterf boeck, 1488, houtsnede
Gent, Universiteitsbibliotheek Gent, BHSL. RES.0035

Maarten van Heemskerck, Sterfbed, 1569, kopergravure op papier
Utrecht, Museum Catharijneconvent, BMH g876.62

Anoniem, Knoopkandelaar, 16e eeuw, messing
Brugge, Musea Brugge, XI.O.0047

Anoniem, Wierookvat, 16e eeuw, koperlegering
Brugge, Musea Brugge, XI.O.0024

Anoniem, Chrismatorium, 16e eeuw, tin
Utrecht, Museum Catharijneconvent, ABM m1408

Anoniem (Rijnland), Ciborie, 1490-1499, koper, goud
Utrecht, Museum Catharijneconvent, ABM m913

Anoniem (Westfalen), Ziekenciborium, circa 1418, koper, verguld
Keulen, Museum Schnütgen, G 2002

Volbladminiatuur met Dodenvigilie, in Anoniem (Brugge), Getijdenboek voor het gebruik van Rome, circa 1460-1470, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, SVC Ms. 004, f. 58v

Volbladminiatuur met een begrafenis, in Navolger van de Meester van de Bedford Hours, Getijdenboek voor het gebruik van Parijs, circa 1435-1450, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, SVC Ms. 012, f. 107v

Omgeving Simon Bening, Bisschop Jan de Witte geknield voor de gekruisigde Christus, in Nicolas Bureau, Obsequiale Jan de Witte, circa 1530-1540, verlucht handschrift op perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge en Musea Brugge, Ms. 768

Anoniem, Johanna Balsoen op haar doodsbed, 1534, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0195.I

“Egidius waer bestu bleven”, in Anoniem, Gruuthusehandschrift, circa 1395-1408, perkament
Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, 79 K 10, folio 28r-29v, lied II, 98

ZIN

Geertgen tot Sint Jans, Johannes in de wildernis, circa 1480-1490, olieverf op paneel
Berlijn, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin, 1631

Hans Memling, Diptiek van Maarten van Nieuwenhove, 1487, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0178.I

Anoniem (Vlaanderen), Kerstwiegje, circa 1425-1450 en 1714, gepolychromeerd en verguld hout, zilver, borduurwerk
Brugge, Musea Brugge, inv. O.SJ0081.V

Anoniem, Bidsnoer, 17e eeuw, hout, albast
Gent, STAM / Stadsmuseum Gent, 00851

Anoniem, Memento mori-kralen, 1700-1899, ivoor
Brugge, Zwartzusters van Bethel Brugge, CRKC.0027.0310

Anoniem, Christus aan het kruis, 15e eeuw, aquarel op papier, zilver
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0171.I

Albrecht Bouts (werkplaats), Man van Smarten, begin 16e eeuw, olieverf op paneel
Ter nagedachtenis van Dhr. De Jaeger, emeritus voorzitter van de VSMB.
Brugge, Musea Brugge, in langdurige bruikleen van de Koning Boudewijn Stichting, 2022.
GRO0001.I-BL

Man van Smarten, in Regulieren in Den Hem, Dat Leven ons Heren Jesu Christi, voor 15 oktober 1499, houtsnede
Amsterdam, Allard Pierson, Universiteit van Amsterdam, OTM:Ned. Inc. 37

Christus als Man van Smarten, in Ludolf van Saksen en Geert Grote, Sarijs-handschrift met Getijden en Passieverhaal, circa 1465-1485, perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Ms. 673, f. 52r

Anoniem (Noordelijke Nederlanden), Die gheestelike melody, 1460-1480?, papier
Leiden, Universitaire Bibliotheken Leiden, collectie Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, dienen bijzondere collecties, hs. LTK 2058, f. 39v

Cornelis Engebrechtsz, Voor de Kruisiging, 16e eeuw, olieverf op paneel
Antwerpen, Collectie Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen – Vlaamse Gemeenschap, 532

Anoniem, kopie naar Hugo van der Goes, De dood van Maria, 16e of 17e eeuw, olieverf op paneel
Brugge, Schatkamer van de Sint-Salvatorskathedraal

Anoniem, Grisaille met het portret van Johannes Crabbe, uit de serie Portretten van graven en gravinnen van Vlaanderen en abten van de Duinenabdij, circa 1480, olieverf op paneel
Brugge, Grootseminarie Ten Duinen Brugge

Anthonie Crussens, Landschap met een varkensboer en in de verte het Roode Klooster, circa 1630-1665, pen en zwart krijt op papier
Brugge, Musea Brugge, 0000.GRO1860.II
Ludolf van Saksen, De Vita Christi, 1471-1472, perkament
Brugge, Archief van het Grootseminarie Ten Duinen, Ms. Grootseminarie 122/081

Anoniem, Oorkonde betreffende het Duinenhuis in Nieuwpoort met de abtszegel van Jan Crabbe, 1461, perkament
Brugge, Archief van het Grootseminarie Ten Duinen, 2371bis

VIRTUOOS

Hugo van der Goes, De heilige Genoveva, circa 1470-1482/83, olieverf op paneel
Wenen, Kunsthistorisches Museum, Gemäldegalerie, GG 5822b

Petrus Christus, Maria en kind onder een arcade, circa 1450-1455, olieverf op paneel
Boedapest, Museum of Fine Arts, 4324

Meester FVB, De heilige Paulus, 1475-1499, gravure op papier
Brugge, Musea Brugge, 2014.GRO0014.III

Meester van de Khanenko Aanbidding, De aanbidding van de koningen, circa 1500-1510, olieverf op paneel
Boedapest, Museum of Fine Arts, 76.5

Meester van de Legende van de heilige Lucia, De bewening van Christus, circa 1481-1500, olieverf op paneel
Brugge, Musea Brugge, 1992.GRO0031.I

Anoniem (Allgäu), Sterfbed van Maria, 1500-1510, lindenhout
Boedapest, Museum of Fine Arts, 84.3

Meester van de Murano Graduale, Initiaal met het sterfbed van Maria, circa 1420, op perkament
Cambridge, The Syndics of the Fitzwilliam Museum, University of Cambridge, Marlay cutting It. 18

Naar Hugo van der Goes, Sterfbed van Maria, waarschijnlijk na 1500, olieverf op paneel
Londen, The National Gallery, NG658

Navolger van Hugo Van der Goes, Sterfbed van Maria, circa 1500-1520, olieverf op paneel
Berlijn, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin, 538B

Naar Hugo Van der Goes, Sterfbed van Maria, circa 1480-1490, olieverf op paneel
Praag, Prague Castle Picture Gallery, HS261

Martin Schongauer, Sterfbed van Maria, circa 1470-1491, gravure op papier
Amsterdam, Rijksmuseum, RP-P-OB-1022

Hans Memling, Reliekschrijn van de heilige Ursula, 1482-1489, olieverf op paneel, vergulding
Brugge, Musea Brugge, O.SJ0176.I

BELEVEN

Gerolamo da Vicenza, Het sterfbed en de tenhemelopneming van Maria, 1488, tempera op paneel
Londen, The National Gallery, NG3077

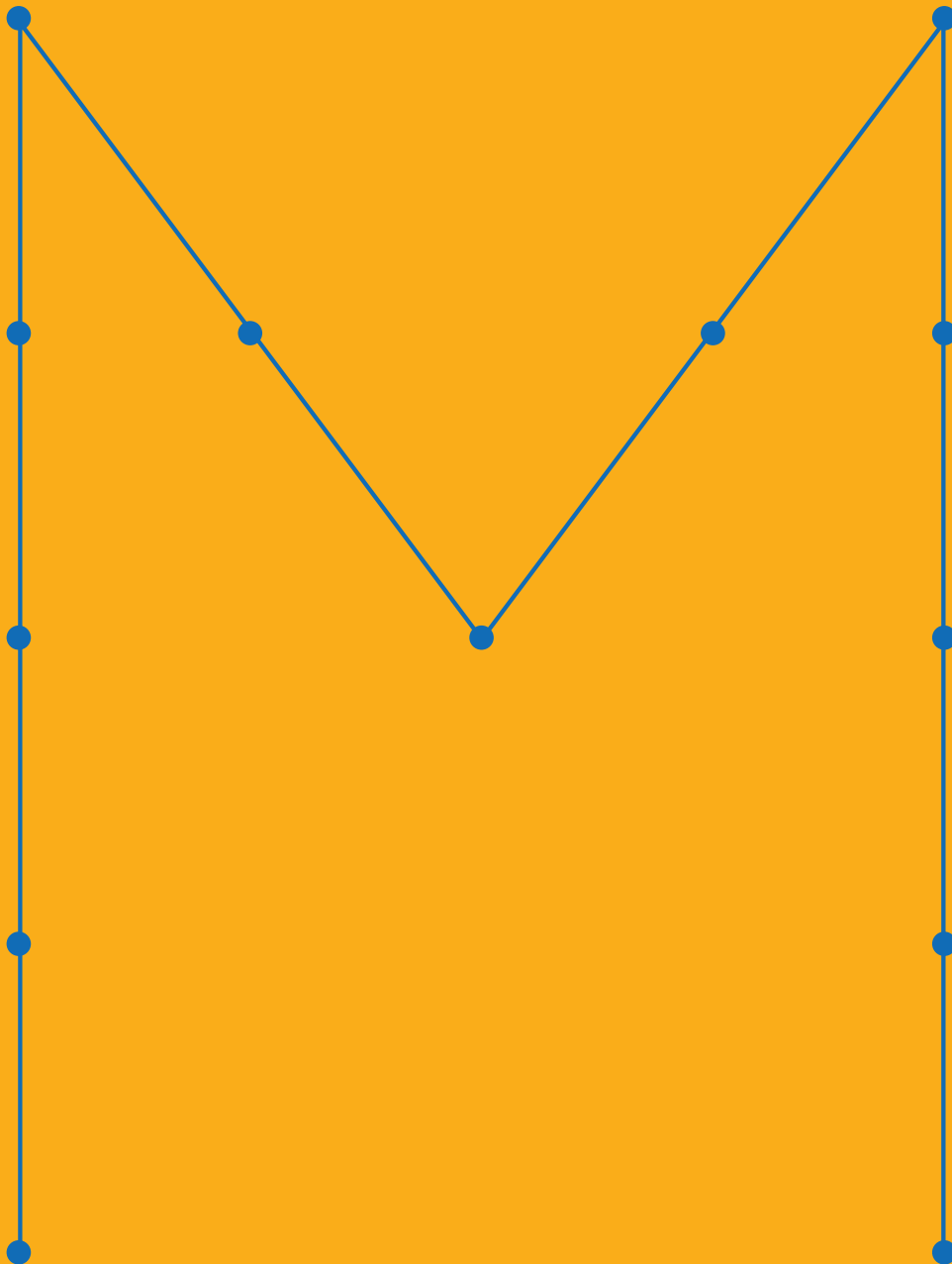
Anoniem, Die (seven)ste bliscap van onzer vrouwen, circa 1455, perkament
Brussel, Koninklijke Bibliotheek van België, Ms. II 478

O Wonderlic Werc, Onser Vrouwen XV bliscepen / 15 Blijdschappen van Onze Lieve Vrouwe, in Anthonis De Roovere, Gebedenboek, 15e eeuw, perkament
Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Ms. 711, f. 23v-24r

Anoniem, De Blijde Intrede van Johanna van Castilië in Brussel in 1496, circa 1496, pen, inkt en aquarel op papier
Berlijn, Kupferstichkabinett, Staatliche Museen zu Berlin, Ms. 78 D 5

KUNDE

'Restauratie van De dood van Maria', een kortfilm door Zumo (8 min.)

B

**Musea
Brugge**

**Ontdek
het nieuwe
Musea Brugge**